

Auteur: Hanneke van Ormondt | Beeld: Meer Bomen Nu

VIA BOMENHUBS KRIJGEN BOMEN EN STEKKEN EEN NIEUWE BESTEMMING

Circulair groenbeheer met Meer Bomen Nu

Natuurcompensatie Weespersluis

Vroeger hadden veel gemeenten een eigen bomendepot, een plek waar heesters en jonge bomen die op een plek moeten plaatsmaken voor bouwwerkzaamheden, werden bewaard tot ze op een andere plek weer kunnen worden ingezet. Op zo'n bomendepot werden ook vaak eigen struiken en planten gekweekt. De meeste depots hebben enkele decennia geleden plaatsgemaakt voor een andere werkwijze met uurtje-factuurtje met aannemers. Maar nu is de bomenhub in opkomst.

Burgers leveren bomen in bij de Amsterdamse bomenhub, gemeentevrijwilligers nemen de bomen in ontvangst.

Zo'n depot was een duurzame en circulaire manier van werken en het is jammer dat deze grotendeels is verdwenen. De nationale campagne Meer Bomen Nu introduceert bomenhubs. Dit zijn sociale bomendepots: plekken waar burgers, boswachters en gemeenten jonge (stekken van) bomen en struiken 's winters kunnen inleveren, en waar boeren, burgers en gemeenten deze op bestelling weer gratis op kunnen halen om te planten. Gemeente Amsterdam is de eerste gemeente die samen met Meer Bomen Nu een bomenhub heeft beheerd en komende winter gaat opschalen en uitbreiden.

Meer Bomen Nu verzamelt jonge boompjes, struiken en stekken op plekken waar ze ongewenst zijn. Denk aan bomen die te dicht bij het pad groeien, berken en dennen die de hei verdringen en esdoorns die de overhand krijgen. Maar ook verzamelen ze op plekken waar er een overvloed is. Een eik die 1000 zaailingen om zich heen heeft op een plek waar maar ruimte is voor 3 nieuwe volwassen bomen, kan best een aantal zaailingen missen. Afgelopen winter verzamelden 2300 vrijwilligers 250.000 jonge boompjes en struiken, maar ook stekken van wilgen, populieren, vijgen en vlieren. Dat gebeurde overal onder toezicht van de terreinbeheerder, want die weet welke soorten er voldoende zijn en mee mogen en welke moeten blijven.

Amsterdamse Bos

Afgelopen winter is op vele dagen "geogst" in het Amsterdamse Bos en in Amsterdam-Noord. Op één plek stonden te veel elzen die gretig werden verzameld en op een andere plek groeide een jong stuk bos te dicht. Ook stond het Amsterdamse Bos vol met stekbare vlieren en wilgen en in Noord groeide een speelterrein te dicht en hielpen

Bij Weespersluis (binnenkort gemeente Amsterdam) heeft Meer Bomen Nu op 3 hectare 13.000 inheemse bomen en struiken aangeplant als natuurcompensatie voor de nieuwe wijk. In samenwerking met lokale bewoners en de GEM.

vrijwilligers van Meer Bomen Nu met het uitdunnen van de vegetatie.

Het Amsterdamse Bos stelde twee locaties beschikbaar om de zaailingen tijdelijk in te kuilen en waar boeren en burgers uit heel Noord-Holland en Flevoland bomen konden

De Amsterdamse wethouder Ivens (links) plant een boom in het Amsterdamse Bos.

Vrijwilligers aan het werk in de Amsterdamse hub

inleveren op speciale “doneer-een-zaailing”-dagen en gratis ophalen om te planten. Toen in het Amsterdamse Bos een illegaal gekapt stukje bos werd ontdekt, werd dit weer aangeplant met zaailingen uit andere delen van het bos. Ook in het Amstelpark en Vondelpark werden zaailingen van de campagne geplant. De wethouder van Amsterdam Laurens Ivens plantte de eerste én de laatste boom van het plantseizoen.

Wethouder Laurens Ivens: ‘We moeten onze stad vergroenen en zorgen voor meer bomen. Samen met Meer Bomen Nu zijn er afgelopen half jaar 14.000 zaailingen en grotere perenbomen en sneeuwballen in Amsterdam geplant. Deze bomen waren anders verloren gegaan. Een fantastische actie dus, die we graag komende jaren opnieuw samen doen.’

Vrijwilligers

De vrijwilligers van het Amsterdamse Bos geven liever een boom een tweede kans, dan er takkenrils van te maken nu ze weten dat er ook een kans is dat een boom verplant kan worden. Twee Amsterdamse hubs staan in de planning en de gemeente faciliteert voorlichting vanuit Meer Bomen Nu zodat komende winter meer groenbeheerders de aankomende winter hun parken kunnen openstellen als oogstlocaties. In ruil daarvoor kunnen zij desgewenst weer zaailingen van elders krijgen.

Maar ook op communicatievlak zijn samenwerkingskansen te zien. Amsterdam kent driehonderd Meer Bomen

Gebundeld, geteld en in biodiverse mix afgeleverd

In de bomenhub

Nu-vrijwilligers, allemaal mogelijke ambassadeurs voor meer biodiversiteit en bomen. Er liggen plannen om al deze vrijwilligers uit te nodigen voor een gezamenlijke sessie over Amsterdamse bomen. Zo kan er gepraat worden over vergroenen, maar ook moeilijker thema's besproken worden. Bijvoorbeeld over het kappen van bomen. Daar is vaak veel commentaar op, maar het gebeurt om een goede reden, bijvoorbeeld om de biodiversiteit te verbeteren. Soms moet een boom ruimte maken zodat een andere boom beter kan groeien en echt oud worden. Dat kan uitgelegd worden.

Karin Selbach, manager Groen Flora en Fauna Amsterdam: 'Als hoofd gemeentegroenbeheer kan ik zorgen dat mijn mensen de hulp inroepen van Meer Bomen Nu-vrijwilligers zodat zij gratis zaaigoed kunnen verzamelen. Geweldig dat zo maatschappelijke organisaties meewerken aan onze doelstellingen: groenbeheer, klimaatadaptatie en klimaatmitigatie.'

Groendoelen

Iedere gemeente is bezig met klimaatadaptatie en heeft groendoelen. Ook heeft iedere gemeente vrijwilliger co-

Over wat de campagne tot nu toe heeft bereikt

De campagne Meer Bomen Nu heeft afgelopen jaar 500.000 bomen en struiken gratis weggegeven. 190.000 perenbomen en 60.000 sneeuwballen waren over bij kwekers en werden gered van biomassa centrale en composthoop. 250.000 zaailingen werden verzameld in de natuur.

De perenbomen en sneeuwballen belanden vooral bij burgers, en een deel bij boeren. Bestemming van de zaailingen: 70.000 naar Caring Farmers, 80.000 naar voedsel- en klimaatbossen bij burgers 100.000 particulieren, gemeenten, natuurcompensatieprojecten en bedrijven.

Soorten top 11 uitgedeelde bomen

- 150.000 Conference perenboom
- 90.000 wilgenstekken (diverse soorten)
- 60.000 sneeuwbal (viburnum lantana)
- 40.000 appel/perenbomen zoals Wildeman en Doyenne (in totaal 10 soorten)
- 19.217 esdoorn
- 17.072 beuk
- 1263 berk
- 4754 lijsterbes
- 4475 Europese vogelkers
- 4141 vuilboom
- 3290 brem

ordinatoren en bosmaaiers. Hier ligt voor elke gemeente de kans om via Meer Bomen Nu burgers te betrekken bij groenbeheer en vergroenen goedkoper te maken met gratis zaailingen uit de natuur. Met deze zaailingen kunnen nieuwe wijken worden vergroend; "onttegelacties" worden leuker als je voor elke tegel een eigen gratis zaailing krijgt en de gemeente kan eigen groene bermgen gebruiken als oogstlocaties om nieuwe groene bermgen in te richten.

'Struikrovers'

Meer Bomen Nu werkt samen met meerdere organisaties die samen kunnen helpen om de gemeente te vergroenen. Zo kan samen met Operatie Steenbreek sneller en goedkoper worden gewerkt aan onttegelgen en kunnen met Boeren Natuur veel meer boeren bereikt worden om hen te helpen aan heggen en hagen voor natuurinclusieve landbouw. Met IVN Natuureducatie wordt het netwerk van groene burgers veel groter waardoor er veel lokale ruilhandel in zaailingen kan ontstaan. "Struikrovers" redden planten op plekken waar nieuwbouw komt en planten dat weer terug nadat de tuinen klaar zijn voor groen.

Vrijwilligerscoördinator Manou van der Noort van het Amsterdamse Bos: 'Mijn vrijwilligers vinden het leuker om te rooien als de bomen elders een tweede kans krijgen. En we besparen geld, want in het Amsterdamse Bos gaan we een paar paden teruggeven aan de natuur met zelf geogste bomen.'